

til bemærke, at, forsaavidt der er Tale om disse smaa Svingninger i Conjunctionerne — thi saadanne finde jo idelig Sted —, saa kunne vi vist være enige om, at vi reent kunne see bort fra dem; lad os altsaa spørge: naar vil Bonden være tilbøielig til at kjøbe? vil han være det under nedadgaaende eller under opadgaaende Conjunctioner? Han vil være tilbøielig til at kjøbe under opadgaaende Conjunctioner; thi det er netop Kjøbelysten, som skaber de opadgaaende Conjunctioner; dersom der er nedadgaaende Conjunctioner, saa er det, fordi der ingen Kjøbelyst er, hvilket atter afhænger af andre Omstændigheder. Altsaa, Bonden vil være tilbøielig til at kjøbe under opadgaaende Conjunctioner, maastee ikke strax efterat de ere begyndte at gaae iveiret, men naar nogle Aar ere gaaede hen, og Aarsagen, hvorfor han vil vente, til nogle Aar ere gaaede, er naturligvis, fordi han derved vil kunne have samlet Saameget sammen, at han vil see sig istand til at udrede de med Erhvervelsen af Selveiendom forbundne Udgifter. Kunne vi antage, at Bonden under meget lave Conjunctioner skulde være istand til at kjøbe sin Gaard? Nei, thi Bonden rammes jo af disse lave Conjunctioner, han sættes jo netop ved dem udaf Stand til at skaffe sig de Penge, der ere nødvendige til at kjøbe Gaarden. Men lad os endog antage, at Bonden netop vælger de lave Conjunctioner, vil Godseieren saa derved lide noget Tab? Han faaer sine Penge; naar han er kommen overeens med sine Panthavere paa en Maade, som jeg troer, han let vil kunne ordne sig paa, faaer han udbetalt $\frac{1}{4}$ af Fæstestedernes Værdi; disse Penge ere jo paa Grund af de lave Conjunctioner mere værd, end de tidligere være, og hvad forhindrer ham saa fra efter sin egen Anskuelse, naar han antager, at der snart kommer opadgaaende Conjunctioner, for denne Hjerdedeel, som udbetales ham, at kjøbe Eiendomme paa andre Steder? De lave Conjunctioner ville jo da komme ham tilgode, ganffe paa samme Maade, som de komme Bonden tilgode. Disse lave Conjunctioner ville gjøre, at han for denne Hjerdedeel, han faaer udbetalt, vil kunne kjøbe sig saa mange desto flere Eiendomme, og jeg maa her ved gjøre opmærksom paa, at han vil kunne

kjøbe sig Eiendomme til langt større Værdi end denne Hjerdedeel, da denne Hjerdedeel behøver kun at være den yderste Sum, som han udbetaler; thi en Mand kan jo, naar han har 1000 Rbd., kjøbe en Eiendom, der er langt mere værd.

Den ærede Rigsdagsmand er endog gaaet til de californiske Forhold, for at søge Indvendinger imod denne Lov, idetmindste opfattede jeg ham saaledes; han sagde: men naar nu Pengene ere i en bestandig faldende Priis? Jeg troer ikke, at man kan sige, at der endnu i Europa er Spor til, at Pengene skulde tabe i Værdi; det kan vel være, at der er en Forandring i Forholdet mellem Guld og Sølv, men jeg troer ikke, at man kan sige, at Pengene virkelig i og for sig ere i en faldende Priis. Men lad os antage det, som den ærede Rigsdagsmand antager, lad os antage, at Pengene ere i en faldende Priis; hvis det nu virkelig stod fast, hvis man kunde sige: de falde meget betydeligt i det Lidsrum, i hvilket det er rimeligt, at Fæsteforholdet varer, de falde saameget, at vi maae tage Hensyn dertil — ja, hvis det virkelig forholder sig saa, saa skal jeg paatage mig at ændre den deraf flydende Ulempe, Intet vil være lettere, saa, hvis det var det Gnefte, der stod ibelen for Lovforslaget, saa skal jeg paatage mig at løfte den Steen. Man kan løfte den paa den Maade, at man fordrer Kjøbesummen — jeg anfører det eksempelvis — efter de sidste 24 Mars Kornpriser, beregnede i Byg efter Capitelstarten. Det, der i den ærede Rigsdagsmands Foredrag gjorde mig den største Fornøielse, var det, han bemærkede om Panthavere. Enhver Dadel, han i denne Henseende udtalte over Lovforslaget, havde den største Besklang i mine Øren; thi det viste mig, at jeg virkelig havde naaet det Formaal, jeg med Bestemthed og Bevidsthed havde sat mig; jeg frygtede for, og jeg troer, at Enhver, som har tænkt over disse Forhold, vil give mig Ret i, at jeg havde Grund til at frygte for, at Panthaverne skulde strammes op. Det er et eget Folkefærd, Capitallisterne; læg Mærke til, hvor ængstelig det er, læg Mærke til, hvorledes det stiger og falder, alt efter som Vinden blæser lidt stærkere eller lidt svagere; lad en Storm gaae hen over et